

Ik heb van de Havencommissie voor het nieuwe seizoen het verzoek gekregen om op de havenmeesterbijeenkomst in het clubgebouw van onze vereniging, een presentatie vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette te verzorgen.

Deze presentatie vlagetiquette op deze havenmeesterbijeenkomst was bedoeld ter informatie om het vlag gebruik weer even onder de aandacht te brengen.

Na deze bijeenkomst is mij gevraagd om deze PowerPoint presentatie zo te bewerken dat deze ook op de website geplaatst kon worden. Hier wilde ik graag gehoor aangeven, dus ik hoop dan ook dat iedereen dit document met plezier zullen lezen.

Met vriendelijke groet,

Wim Högemann

Het bestuur heeft aangegeven de leden van W.S.V. De Zeevang een correcte vlagvoering, conform de traditie en gebruiken zoals hier beschreven en ter navolging aan te bevelen.

**Wat zijn vlaggen, wat zijn géén vlaggen. Wat is de betekenis van vlaggen?
hoe gebruik je vlaggen, geuzen en wimpels ter land en ter zee?**

Interesseert ons een behoorlijke vlagvoering eigenlijk nog wel.

“Hoe hoort het eigenlijk” is weer een nieuwe rage:

Maar waarom vindt er dan op de Nederlandse wateren een enorme verloedering plaats
bij het in acht nemen van de gedragsregels voor vlagvoering.

Vlaggen en vlagvoering zijn door de eeuwen heen gebaseerd op tradities van oorlogs- en
handelsvloeden en bestaan op grond van oude rechten.

Uit onze taal valt reeds af te leiden hoezeer vlag vertoon op een rijke historie stoelt.

Gezegden als:

"Met vlag en wimpel", "De vlag strijken",
"Onder valse vlag varen", "De vlag dekt de lading"

e.d. getuigen daarvan.

Vlaggen en onderscheidingsvlaggen scheppen duidelijkheid omtrent de nationaliteit van
een schip, de eigenaar, de functie, het actuele gebruik of reisdoel.

Vlaggen kunnen nood uitdrukken, een gevaar aanduiden of juist veiligheid weergeven.

Vlaggen dienen daarom uitsluitend overeenkomstig hun betekenis te worden gebruikt.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Op onze jachthaven en op onze jachten voeren we een natievlag een clubstandaard, wimpels, beleefdheidsvlaggen en in een enkel geval een seinvlag.

Volgens de jachtetiquette moeten deze vlaggen en wimpels schoon zijn, de juiste kleuren hebben en op de juiste plaats gevoerd worden.

Ook mogen ze niet gerafeld zijn.

Wat communiceert u voortdurend met de vlaggen en vanen die u onder normale omstandigheden voert?

Uw nationaliteit.

Uw aanwezigheid aan boord en/of die van uw "bemensing",

(ach, laten we niet meedoen aan die taalverkrachting) en maar gewoon over bemanning blijven spreken.

Want aan boord heb je tenslotte het meest aan vrouwen die hun mannetje staan.

Uw lidmaatschap van een watersportvereniging.

Uw respect voor de gastlanden die u bezoekt.

Het feit dat u deelneemt aan een wedstrijd en dus voorrang vraagt aan andere pleziervaart.

Niet alle vlaggen zijn van communicatief belang op een varende schip.

De eigenaarsvlag bijv. is een uitnodiging (of kan dat zijn) om een bezoek aan boord te brengen als het schip ligt afgemeerd.

Wanneer de eigenaar aan boord is, kan in het stuurboord want, onder de eventuele beleefdheidsvlag! - een zgn. "eigenaarsvlag" gehesen worden.

Dat is een vierkante vlag van zo'n 45 cm, waarop de eigenaar een voor hem kenmerkend symbool heeft doen afbeelden.

Dat kan een oud familiewapen zijn, of een pictogram dat de naam van de eigenaar uitbeeld.

Het voeren van de eigenaarsvlag is een uitnodiging. Het betekent dat bezoek aan boord welkom is.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Maar de nationale, de wedstrijd- en de clubstandaard dienen ook op een schip onder zeil altijd en op elke koers rondom zichtbaar te zijn, waaruit volgt dat ze nooit zo gevoerd dienen te worden dat ze door de zeilen kunnen worden "afgedekt".

Dat lijkt voor de hand te liggen, maar toch wordt tegen dat simpele principe nogal eens gezondigd.

Wakers, vleugels en vaantjes zijn geen vlaggen met enige functie in de communicatie met derden. Ze zijn er alleen om aan de stuurman iets te vertellen over de schijnbare wind.

Om die zo goed mogelijk te kunnen waarnemen, worden deze "windvanen" zo hoog als maar kan gevoerd, boven al het andere uit, vrij van valse windinvloeden door zeilen of andere vlaggen.

Rechthoekige windvanen of wakers horen thuis op scherpe jachten; de langere, spits toelopende vleugels zijn typerend voor de rond- of platbodems.

Daarbij geldt traditioneel het kleurenconsigne: de blauwe vleugel op werkdagen en de rode op zon-, feest- en rustdagen.

Snode tongen beweren wel dat het voor jachtschippers altijd zon-, feest- of een rustdag is en dat die dus altijd de rode vleugel dienen te voeren.

Maar dat zijn dan tongen die nog nooit aan de strontrace hebben gelikt, of met een lemsteraak vol bikini's bij windkracht 5 en wind tegen stroom door de Blauwe Slenk hebben gelaveerd.

Menig platbodemschipper werkt voor z'n plezier zo hard, dat hij best een blauwe vleugel mag voeren.

De blauwe is bedoeld voor de beroepsvaart en de rode voor de pleziervaart.

Plaats van de clubstandaard aan boord.

De clubstandaard bestaat uit een driehoekige vlag, in de lengte richting door de loodlijn op de broeking gelijk verdeeld in een rood (boven) en een groen veld.

In het midden staat op een cirkelvormig wit veld, een zwarte stier afgebeeld.

De clubstandaard hangt strikt genomen aan bakboordzijde op een scheerhout bovenin de mast.

Er wordt wel eens beweerd dat op scherpe jachten, waarvan de masttop vol bezet is met windmeters, antennes etc., de clubstandaard ook in het bakboordwant onder de eerste zaling gevoerd mag worden.

Maar dat zou betekenen dat de clubstandaard tijdens het zeilen op vele koersen niet waarneembaar zou zijn en dit is dus onjuist.

Bovendien dienen we de traditie niet te laten wegdrucken door de moderne techniek.

Voor een blokje bovenin is altijd nog wel plaats, en als we het scheerhout maar lang genoeg nemen, komt de clubstandaard altijd boven antennes en reflectoren uit.

Op deze manier heeft u natuurlijk ruimte om de KNRM wimpel in het bakboordwant onder de eerste zaling te voeren.

Want u steunt toch ook de KNRM voor het goede werk wat zij verrichten.

U voert in principe maar één clubstandaard, ook al bent u van meerdere clubs lid. Als u deelneemt aan een verenigingsevenement, of bij een vereniging een ligplaats in neemt, voert u de clubstandaard van die vereniging.

Ook deze clubstandaard mag niet gerafeld zijn. Vervang gerafelde exemplaren voor het seizoen begint.

De clubstandaard hoort net als alle andere vlaggen iedere avond en dit geldt ook als u uw schip voor een langere tijd verlaat, voor de nationale vlag gestreken te worden.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Maar bij W.S.V. De Zeevang is een uitzondering gemaakt en is er afgesproken dat de clubstandaard altijd mag blijven hangen.

De reden hiervoor is het feit dat wij iedere week een andere havenmeester hebben, die kan dan zien welk schip er bij W.S.V. De Zeevang thuis hoort.

Het voeren van de clubstandaard is gebonden aan het persoonlijke lidmaatschap van een vereniging en dus niet aan het schip.

Als een verenigingslid een ander niet- lid met zijn schip laat varen, terwijl hij zelf niet aan boord is, mag het schip de clubstandaard niet voeren.

Clubstandaards zijn voor gewone leden altijd driehoekig.

Vierkante clubstandaards zijn voorbehouden aan bestuurs- en ereleden.

De voorzitter voert deze vierkante standaard zonder toevoegingen.

De standaard van de vice- voorzitter is herkenbaar aan één uitgevulde cirkel "bal" aan de broekzijde, die van de overige bestuursleden door twee van die "ballen" aan de broekzijde.

Ereleden voeren een gezwaluwstaarte vierkante standaard.

Voor deze vlagvoering is bij W.S.V. De Zeevang niet gekozen.

Voor wat betreft de vlagetiquette wel erg jammer is.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Regels bij zeilwedstrijden die worden georganiseerd.

Bij zeilwedstrijden wordt er geen Nederlandse vlag, clubstandaard en geus gevoerd.
De waker mag blijven staan.

Bij wedstrijden in open klassen wordt meestal een rood vlaggetje aan het voorlijk van het grootzeil aangebracht.

In de grotere klassen voert men de vlag van de klasse, dan wel een bij reglement voorgeschreven wedstrijdvlag.

Dit is om andere watersporters die niet mee doen aan de wedstrijd te laten zien dat u in een wedstrijd zit en graag voorrang wilt krijgen.

De vlagvoering tijdens wedstrijden wordt bepaald door de wedstrijdleiding, men mag tijdens wedstrijden naast de waker of misschien beter gezegd daarboven, want alleen van top (m.b.v. scheerhout / trommelstok), een eigenaarsvlag voeren.

Wie tijdens een wedstrijd protest wil aantekenen, hijst de protestvlag onder de wedstrijdvlag. Het reglement schrijft voor welke vlag als protestvlag geldt, maar meestal is dit de seinvlag- B, een vierkante, geheel rode vlag met een zwaluwstaart.

Het zetten van de natievlag tijdens een wedstrijd betekent dat u de strijd staakt.

Direct na het passeren van de finishlijn wordt de natievlag wel weer gezet.

En onder het varen, of in de haven kan de clubstandaard ook weer gehesen worden.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Feestelijk vlaggen.

Vlaggen maken elk feest feestelijker en dat geldt in optima forma voor feesten op en aan het water, waar de wind op een woud van wapperende vlaggen vrij spel heeft.

Bij feestelijke gelegenheden vlagt de hele vloot "van top", hetgeen wil zeggen dat er nationale vlaggen aan lange vlaggenstokken in alle masten gehesen worden, boven de wakers of windvanen uit.

Uiteraard wordt dan ook aan de vlaggenstok de natievlag gevoerd, terwijl op platbodems de rood-wit-blauwe lange wimpel vanuit de masttop wordt uitgehangen.

Deze wimpel dient zo lang te zijn, dat hij net de waterspiegel niet raakt. Wordt hij varend gevoerd, dan wordt hij meestal aan het gaffeleind bevestigd.

Bij feesten m.b.t. het Koninklijk huis, of festiviteiten waarbij leden van het Oranjehuis aanwezig zijn, wordt boven de nationale vlag aan de hoogste mast de oranje wimpel gevoerd. Ook deze dient bij voorkeur zo lang te zijn dat hij in neerhangende toestand de waterspiegel nog net niet raakt.

Bij heel belangrijke feesten kan door het bestuur het consigne tot pavoiseren worden gegeven.

Naast de vlaggen "van top" worden dan vanaf de waterlijn aan de voorsteven of de top van de kluiverboom/boegspriet, langs voor- en achterstag tot aan de waterspiegel aan de achter spiegel of achter het aangehangen roer, seinvlaggen aaneensluitend opgehangen.

In Nederland is het daarbij een goede gewoonte die vlaggen zo te selecteren dat ze op het voorschip rood, midden wit en op het achterschip blauw zijn.

Vlaggen van top en pavoiseren geschiedt uitsluitend op stilliggende schepen in de haven of in linie voor anker.

En pavoiseren met reclame- of fantasievlaggetjes is uit den boze.

Het nieuwe Binnenvaart Politie Reglement verbiedt trouwens het gebruik van reclame- of fantasievlaggetjes onder alle omstandigheden. Jammer dat zoiets gereguleerd moest worden, het zou toch vanzelfsprekend moeten zijn.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Voor de plaats van de nationale vlag aan boord gelden de volgende vuistregels:

Op een scherp jacht staat de vlag aan een rechte stok op het achterdek (dus niet op het hek). Kan hij door verstaging e.d. niet in een lijn met de roerkop geplaatst worden, dan mag hij iets naar stuurboord verschuiven.

In principe mag de nationale vlag nooit aan de achterstag gevoerd worden.

De boot voert de vlag van het land van de eigenaar van het jacht en niet die van de schipper.

Op rond- en platbodems wordt de vlag aan een gebogen stok op het aangehangen roer gevoerd.

Dat de vlaggenstok bij dit scheepstype gekromd is, heeft een heel praktische reden: vaak werden/worden deze schepen met een zo lange giek gevaren, dat bij een rechte stok de giek achter de vlag zou blijven hangen en deze zou doen afbreken.

Ook mogen zij zowel varend als stilliggend op de nok van de boegspriet of kluiverboom een enkele geus voeren. Dit is een rechthoekige vlag met acht stervormige banen in rood, wit en blauw. Het voeren van de Friese vlag als geus is ook toegestaan.

De geus wordt gehesen en neergehaald op dezelfde tijden als de natievlag. De dubbele geus mag uitsluitend door schepen van de Koninklijke Marine worden gevoerd en bestaat uit twaalf stervormige banen in rood, wit en blauw.

Kan op een toren getuigd jacht de vlag om praktische redenen niet op het achterdek gevoerd worden, dan mag hij ook gehesen worden in het achterlijk van het grootzeil, op een hoogte van $\frac{2}{3}$ van dit zeil, gemeten vanuit de giek, maar dan verhuist de vlag bij gestreken zeilen naar de achterstag, een heel gedoe.

Er zijn bronnen die deze vlagvoering nu juist weer minder correct achten.

Op een gaffel getuigd jacht kan de nationale vlag ook gevoerd worden aan de top van de gaffel, tegen het achterlijk van het grootzeil.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Op schepen met twee of meer masten wordt de nationale vlag gevoerd in de top van de achterste (bezaan)mast.

Dat gebeurt dan op een scheerhout, zodat de vlag boven de masttop vrij uit kan wapperen.

Motorjachten voeren de driekleur op het achterschip.

Zijn ze voorzien van een achter het midden geplaatste mast met gaffel, dan kunnen ze de vlag tijdens het varen ook aan deze gaffel voeren.

Ook mogen zij op de boeg een enkele geus voeren.

De geuzenvlag is een populaire vlag die wordt gevoerd bij wijze van groet.

Als men liggend in een haven even aan de wal is, blijft het schip "in dienst" en blijft de nationale vlag staan.

In het buitenland richt men zich naar de plaatselijke gebruiken, hetgeen o.a. tot uitdrukking komt op vlaggenmasten van havens en bij zeilverenigingen.

Hoedanigheid van vlaggen.

Kleuren nationale vlag.

Helder vermiljoen rood – helder wit – kobalt blauw. Verhouding hijs tot diepte 2 : 3.

De kleuren oranje-wit-bleu en rood-wit-donker Pruisisch blauw zijn niet toegestaan.

Na de Tweede Wereldoorlog zijn preciezere tinten voor de kleuren rood, wit en blauw vastgesteld. En deze gelden tot op heden nog steeds.

Kleur coderingstabel

Codering	Vermiljoen	Wit	Kobaltblauw
Chromatisch	X=18,3 Y=10,0 Z=3,0	n.v.t.	X=7,5 Y=6,6 Z=25,3
CMYK	0, 90, 100, 10	0, 0, 0, 0	100, 80, 10, 50
RGB (hexadecimaal)	191, 57, 34 (#bf3922)	255, 255, 255 (#FFFFFF)	25, 49, 83 (#193153)
RAL	2002	9010	5013

Hij mag niet op het dek dweilen en zeker niet met een punt in het water hangen.

Natievlaggen voert u van zonsopgang tot zonsondergang.

Laat u daarna uw vlag nog op uw boot hangen, dan vlagt u voor de hoeren, zoals ik een beroepsvisser heb horen zeggen.

Beleefdheidsvlaggen.

Beleefdheidsvlaggen hangt u in het stuurboordwant.

Ook beleefdheidsvlaggen en natievlaggen van het land dat u bezoekt horen na zonsondergang gestreken te worden.

Als u 's nachts op zee doorvaart, mogen de vlaggen echter blijven staan.

Wanneer men in eigen land een buitenlandse gast aan boord heeft, mag men de beleefdheidsvlag van zijn land voeren in het stuurboordwant.

De beleefdheidsvlag mag nooit onder enige andere vlag staan.

Indien men dus gasten uit meerdere landen aan boord heeft, kan men het hijsen van beleefdheidsvlaggen dus beter achterwege laten.

Seinvlaggen.

De betekenis van de seinvlaggen zijn universeel vastgelegd door de Internationale Maritieme Organisatie (IMO).

De Internationale Maritieme Organisatie is een in Londen zetelende organisatie die op internationaal niveau afspraken tussen de deelnemende lidstaten bewerkstelligt om zodoende de scheepvaart zo veilig en milieuvriendelijk mogelijk te maken.

Het systeem van seinvlaggen, de internationale standaard van maritieme signaalvlaggen, omvat de vlaggen voor alle letters van het alfabet, plus alle cijfers.

De seinvlaggen bestaan uit: 26 lettervlaggen, rechthoekig verhouding 4 : 5, waarbij de A en B ingesneden zijn;

10 cijferwimpels, verhouding 3 : 10 met afgesneden punt;

1 onderscheidingswimpel verhouding 1 : 10 en

3 vervangwimpels in verhouding 4 : 5.

Afmetingen in verband met zichtbaarheid: minstens 50 x 60 cm. en ongeveer 4% van de scheepslengte bij jachten.

Seinvlaggen hangt u in het stuurboordwant.

Seinvlaggen worden door de ontwikkeling van alle, moderne elektronische communicatiemiddelen nauwelijks meer toegepast voor berichtgeving op jachten.

!!! Maar als de stroom uitvalt, bent u toch echt in nood aangewezen op seinvlaggen. **!!!**

Enkele voor beelden van Seinvlaggen.

De letter A voert u als u een duiker onder water hebt,

De letter O voert u bij man overboord.

De letter W voert u als u medische hulp nodig heeft.

De opening van het seizoen.

Als eerste wordt de Natievlag (Nederlandse vlag) door een bestuurslid of een genodigde aan de gaffel opgehesen.

En daarna zal de clubstandaard aan een scheerhout aan de hoger staande masttop opgehesen worden, zodat de vlag boven de masttop vrij uit kan wapperen.

De clubstandaard blijft de rest van het seizoen aan een scheerhout aan de hoger staande masttop hangen tot de sluiting van het seizoen.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Belangrijk voor de havenmeesters is de vlagvoering tijdens het zomerseizoen op het haventerrein.

Het voeren van vlaggen vindt plaats aan de vlaggenmast naast het clubgebouw, die voorzien is van een gaffel en dwars geplaatste ra's.

Waarbij de nationale vlag aan de gaffel wordt opgehesen.

De natievlaggen (beleefdheidsvlaggen) van buitenlandse bezoekende jachten dienen meteen na aankomst aan de ten opzichte van de gaffel dwars geplaatste ra's gevoerd te worden.

Algemene regels bij het 's morgens hijsen van de vlaggen.

In principe dient men de tijden aan te houden van de vlaggenparade van de Koninklijke Marine: **08:00 uur 's morgens** tot zonsondergang, doch niet later dan **21:00 uur**.

De natievlag (de Nederlandse vlag) wordt van alle vlaggen als **eerste** gehesen.

Daarna volgen in willekeurige volgorde de natievlaggen (beleefdheidsvlaggen) van de landen van bezoekende schepen.

Algemene regels bij het 's avonds neerhalen van de vlaggen.

In principe dient men de tijden aan te houden van de vlaggenparade van de Koninklijke Marine: **08:00 uur 's morgens** tot **zonsondergang**, doch niet later dan **21:00 uur**.

Als eerste worden in willekeurige volgorde de natievlaggen (beleefdheidsvlaggen) van de landen van bezoekende schepen neergehaald.

De natievlag (de Nederlandse vlag) wordt van alle vlaggen als **laatste** neergehaald.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

Het komt wel eens voor dat de natievlag (de Nederlandse vlag), in tijden van rouw halfstok gehesen moet worden.

Het halfstok hijsen van de vlag behoort op de volgende wijze te geschieden.

Eerst wordt de vlag vol gehesen, daarna wordt zij langzaam en statig neergehaald, totdat het midden van de vlag op de helft van de normale hoogte is gekomen, waarna de vlaggenlijn wordt vastgebonden.

De vlag wordt niet opgebonden.

Bij het neerhalen van een halfstok gehesen vlag wordt deze eerst langzaam en statig vol gehesen en vervolgens op dezelfde wijze neergehaald.

4 mei

Op 4 mei wordt de vlag van **18.00 uur tot zonsdondergang** halfstok opgehangen, doch niet later dan **21:00 uur**.

5 mei

Op 5 mei mag de Nederlandse vlag (zonder wimpel) van zonsopkomst tot zonsondergang aan de gaffel opgehangen worden.

Vlaggen, vlagvoering en vlagetiquette bij W.S.V. De Zeevang te Edam

**Diverse artikelen voor vlagetiquette heb ik gedeeltelijk
overgenomen uit:**

Vlagetiquette Koninklijke Nederlandsche Zeil- en Roeivereniging.

Het dun doek over dun doek, Zeilvereniging Het Y.

Mede door de belangloze medewerking van auteur Ernst van Altena,
illustrator Peter van Straten en drukker Hans Kramer lid van onze vereniging.

Wateralmanak ANWB, hoofdstuk "vlagvoering".

Seinvlaggen Wikipedia.

